

INSTITUTIONES
JURIS CANONICI

IN TRES PARTES,
AC SEX TOMOS DISTRIBUTÆ,

QUIBUS

Vetus & nova Ecclesiæ disciplina & mu-
tationum caussæ enarrantur,

A DOMINICO CAVALLARIO

JURIS CANONICI ET CIVILIS PROFESSORE
CONSCRIPTÆ.

TOMUS SEXTUS,

BASSANI, MDCCXCVI.

PROSTANT
VENETIIS APUD REMONDINI.
SUPERIORUM PERMISSU.

INDEX

CAPITUM TERTIÆ PARTIS

TOMI SEXTI.

CAP. XX.

DE judiciis & eorum ordine genera-
tim. 5

CAP. XXI.

De ordinario judicio civili ecclesiastico,
& in primis de in jus vocatione. 14

CAP. XXII.

De contumacibus. 22

CAP. XXIII.

De exceptionibus & mutuis petitioni-
bus. 24

CAP. XXIV.

De litis contestatione. 31

CAP. XXV.

De jurejurando propter calumniam. 35

CAP. XXVI.

De probationibus. 40

CAP. XXVII.

De summario judicio ecclesiastico. 60

CAP. XXVIII.

*De veteri judicio criminali ecclesiasti-
co*. 62

CAP. XXIX.

De purgatione canonica & vulgari. 70

CAP. XXX.

*De hodierno judicio criminali ecclesiasti-
co*. 83

CAP. XXXI.

De sententia & re judicata. 101

CAP. XXXII.

De sententiae execuzione. 110

CAP. XXXIII.

De appellationibus. 115

CAP. XXXIV.

*De appellationibus tanquam ab abusu
seu de regia protectione*. 144

CAP. XXXV.

De in integrum restituzione. 162

CAP. XXXVI.

*De criminibus ecclesiasticis, & primum
de apostasia*. 170

CAP. XXXVII.

De heresi. 183

CAP. XXXVIII.

De schismate. 199

CAP. XXXIX.

De simonia. 205

INSTITUTIONES JURIS CANONICI

PARS III. TOM. VI.

CAPUT XX.

De judiciis & eorum ordine generatim.

Judicij descriptio.

§. I. **L**eges in republica & canones in ecclesia nullius essent usus, nisi per judicia ad dirimendas controversias applicarentur. Judicij nomine venit legitima discussio inter actorem & reum apud judicem competentem litis finienda vel maleficii puniendi causa. Convenit hæc definitio non minus civili, quam ecclesiastico externi fori judicio; nam in foro interno ex nova disciplina tantum judex & reus judicio adsanct. Ita in quodlibet externi fori judicio judex, actor & reus interveniunt; at certe judicia estimantur & censentur a solis iudicibus, qui juris, de quo partes experiuntur & concertant, disceptatores legitimí sunt. Jus enim, ut ait Tullius (a), judicij finis est; ex quo etiam nomen, nimirum quasi *juridicium*, ut Cassiodorus observat, late accepto judicij nomine etiam pro nuda cognitione, quam pedarii judices habent (b).

Judicia alia ecclesiastica, alia sacerdotalia.

§. II. Multæ sunt judiciorum species pro varia negotiorum, quæ disceptantur, indole, & pro varia, qua insti-tuuntur, ratione. Principio judicium aliud est ecclesiasticum, aliud sacerdotale. Ecclesiasticum in foro ecclesiæ disceptat causas ecclesiasticas, sive illæ mere spirituales sint, quæ natura sua subjacent ecclesiæ cognitioni; sive

(a) *Tull. in Topic.*

(b) *Cassiod. variav. XI. Conf. Cujac. ad tit. decretal. de judiciis in principi.*